

شبکههای کامپیوتری - مخابراتی

د کتر رجبی
نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۹–۹۸
دانشگاه صنعتی همدان
گروه مهندسی برق و کامپیوتر

الگوريتمهاي مسيريابي

مسيريابي

- همانطور که اشاره شد، مهمترین وظیفه لایه شبکه، مسیریابی بستهها از مبدأ تا مقصد است.
 - در بسیاری از شبکهها هر بسته پس از چندین پرش (multiple hops) به مقصد میرسد.
 - الگوریتم مسیریابی: کدام لینک خروجی روتر باید استفاده شود؟
- اگر مسیریابی برای شبکه دیتاگرام است، تصمیم مسیریابی برای هر بسته به صورت مستقل گرفته میشود. چون ممکن است بهترین مسیر در طول زمان عوض شود.
- اگر مسیریابی برای شبکه (VC که Virtual Circuit (VC) است، تصمیم مسیریابی هربار که VC مشخص جدیدی ایجاد شد، گرفته می شود. از آن به بعد، بسته های داده، مسیری را که در VC مشخص شده است را دنبال می کنند. به این حالت session routing نیز گفته می شود. (هنگامی که شما وارد VPN دانشگاه می شوید.)

مسيريابي

• نیازمندیهای الگوریتمهای مسیریابی:

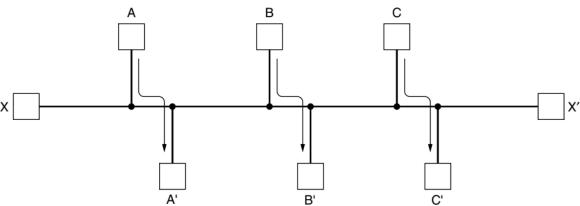
- occrectness) صحت
- سادگی (Simplicity)
- مقاوم بودن (Robustness): کنارآمدن با تغییر توپولوژی شبکه
- زمانی که شبکه ای راهاندازی میشود، معمولا انتظار میرود که بدون خرابی سراسری شبکه، چندین سال از آن به صورت پیوسته استفاده شود. در این مدت، قطعا مشکلات سخت افزاری و نرم افزاری جزئی برای هر روتر، لینک و هاست ها ایجاد خواهد شد. در نتیجه توپولوژی شبکه ممکن است بارها تغییر کند. الگوریتم مسیریابی باید نسبت به این تغییرات توپولوژی و ترافیک مقاوم باشد بدون آنکه نیاز به تنظیمات در همه روترها و هاست ها داشته باشد.
 - پایداری (Stability): سریع همگرا شود.
- الگوریتمهایی وجود دارند که مجموعه مشخصی از مسیرها همگرا نمیشوند. فارغ از اینکه چه مدت در حال اجرا هستند. الگوریتم پایدار باید به نقطه تعادل رسیده و در همان نقطه باقی بماند. همچنین همگرایی باید سریع اتفاق بیفتد چراکه ممکن است تا زمانی که به نقطه تعادل برسیم، ارتباط قطع شود.

وظايف لايه شبكه

- نیازمندیهای الگوریتمهای مسیریابی:
 - (Fairness) عدالت
 - کار آمدی (Efficiency)
- بدیهی است که این دو معیار باید در الگوریتم مسیریابی لحاظ شوند. اما نکته اینجاست که در برخی از زمانها این دو معیار مقابل هم قرار می گیرند و مصالحهای بین این دو وجود دارد.

وظايف لايه شبكه

- مثال: فرض كنيد ظرفيت هر كدام از لينكها 100Mbps باشد.
- هنگامی که نود X به نود X داده ارسال نمی کند، نود A با بیشینه ظرفیت ممکن به X داده ارسال می کند. همین طور نود X به X و نود X به X به X داده ارسال می کند.
- حال فرض کنید نود X میخواهد به نود X با ظرفیت 50Mbps داده ارسال کند. در این حالت روترهای بین نود A و A تصمیم می گیرند 75Mbps ترافیک A را جابجا کنند و 25Mbps می گیرند عالت اول برابر A حالت کل ترافیک جابجاشده برابر A عالت اول برابر A است. حال آنکه در حالت اول برابر A عالت اول برابر A است. حال A است. A اس

• بین عدالت و کار آمدی مصالحه وجود دارد.

الگوريتمهاي مسيريابي

• روشهای غیر وفقی (Nonadaptive Algorithms) و یا استاتیک

- از اندازه گیری ها و تخمین ترافیک فعلی و یا توپولوژی استفاده نمی کند.
- مسیریابی استاتیک: مسیر را به صورت آفلاین پیدا می کند و یا با یک روش معین (Deterministic) این کار را انجام می دهد.
 - مثال: Flooding ارسال بسته ها در همه جهت ها

الگوريتمهاي مسيريابي

- روشهای وفقی (Adaptive Algorithms) و یا پویا (Oynamic)
 - انتخاب مسیر به حالت شبکه بستگی دارد.
 - اطلاعات حالت شبکه به صورت منظم به روزرسانی میشود.
 - تصمیم مسیریابی بر اساس چه معیاری است؟
 - تعداد پرشها (Hop Count)
 - فاصله (Distance)، زمان ارسال تخمینی
 - نرخ ترافیک
 - پارامترهای ازدحام

مسيريابي استاتيك

الگوريتم Flooding

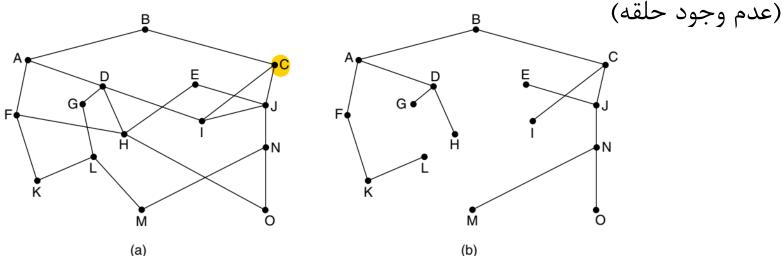
- ایده: بستههای رسیده را برای همه مسیرها به جز مسیری که آمده، فوروارد کن.
 - اجتناب از Over-flooding:
- تنظیم شمارنده پرش (Hop Counter): هر روتر که بسته را دریافت کرد، یک شماره از HC کم میکند و زمانی که HC=0 شد، بسته دیگر فوروارد نمی شود.
 - اجتناب از دوبار مسیریابی برای یک بسته یکسان: نگهداری لیستی از شمارنده بستهها
 - روش flooding انتخابی: فقط در جهتهایی که احتمالاً درست است، flooding صورت پذیرد.

خواص الگوريتم Flooding

- در بسیاری از کاربردها عملی نیست.
 - ترافیک زیادی را ایجاد میکند.
 - مناسب برای
 - شبکههای پخش
- زمانی که مقاوم بودن (Robustness) اولویت اصلی است. در کاربردهای نظامی
 - استفاده به عنوان الگوريتم مرجع براى مقايسه ديگر الگوريتمها
- عدم نیاز به تنظیمات زیاد. هر نود فقط باید همسایههای خود را بشناسد.
 - همواره کوتاه ترین مسیر به لحاظ تأخیر را پیدا می کند!!

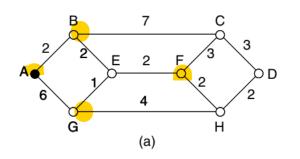
مسيريابي استاتيك

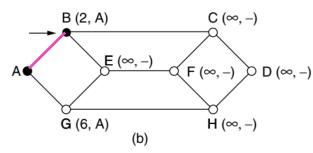
- اصل بهینگی (Bellman, 1957)
- اگر روتر C مسیر بهینه از روتر I به روتر B باشد، مسیر بهینه از روتر C به روتر B نیز همان مسیر است.
 - انتیجه:
- همه مسیرهای بهینه از تمامی مبدأها به یک نود مشخص داده شده، تشکیل یک Sink Tree میدهند.

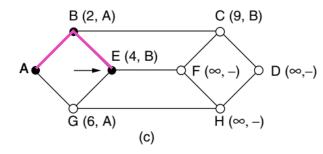

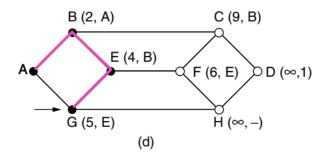
(a) A network. (b) A sink tree for router B.

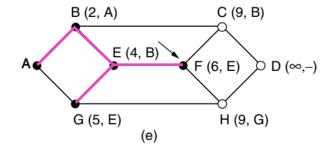
الگوریتم کوتاه ترین مسیر (Shortest Path Algorithm)

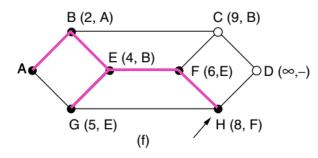

• الگوريتم كوتاهترين مسير Djikstra

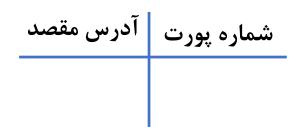
	Base Set	В	С	D	Е	F	G	Н
0	Α	<u>2,A</u>	∞	∞	∞	∞	6,A	∞
1	A,B		9,B	8	<u>4,B</u>	∞	6,A	∞
2	A,B,E		9,B	8		6,E	<u>5,E</u>	∞
3	A,B,E,G		9,B	8		<u>6,E</u>		8,F
4	A,B,E,G,F		9,B	8				<u>8,F</u>
5	A,B,E,G,F,H		9,B	10,H				

الگوریتم کوتاه ترین مسیر (Shortest Path Algorithm)

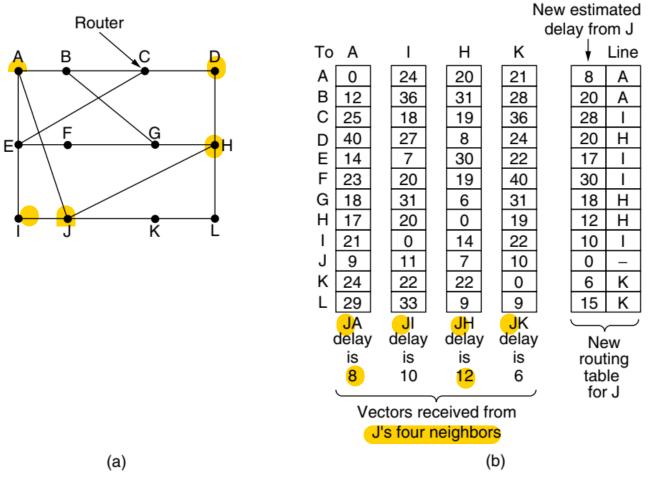
- توضيح اسلايد قبلي: يافتن sink tree نود A
- همه نودهای دیگر را در ستونهای دیگر یادداشت میکنیم.
- \bullet فاصله نود A تا همسایههایش را در جدول یادداشت می کنیم. (نودهای \bullet
- کدام یک از این دو همسایه به نود A نزدیکتر است؟ نود B. بنابراین نود B را جزو مجموعه درخت درنظر می گیریم.
 - G و E و C در قدم بعدی همسایههای A و B کدام نودها هستند؟ نودهای \bullet
 - \mathbf{B} کدام یک از این نودها کمترین فاصله را نسبت به نود \mathbf{A} دارند؟ نود \mathbf{E} فاصله \mathbf{E} از طریق
 - بنابراین نود E نیز وارد مجموعه درخت می شود.
 - G و F و C كدامند؟ نودهاى A و B و A و مسایههاى نودهاى \bullet
 - در این مرحله اتفاق جالبی برای G می افتد. مسیر کوتاهتر از طریق E جایگزین مسیر قبلی می شود.
 - •
 - این الگوریتم نیاز به توپولوژی و متریکها دارد.

مسیریابی پویا

• هدف: به روز رسانی جدول مسیریابی در نودها

- هر یک از نودها دارای چندین پورت هستند. هدف الگوریتم مسیریابی این است که هر نود در شبکه بداند برای آنکه بستهای به نودهای دیگر ارسال کند، از کدام پورت خود استفاده کند.
 - الگوریتم Distance Vector Routing، استفاده شده در شبکه ARPANET اولیه
 - در این الگوریتم، هر روتر جدول فاصلهها را با شمارههای مقصد نگه می دارد.
 - هر سطر شامل لینک خروجی و فاصله تخمین زده شده میباشد.

(a) A network. (b) Input from A, I, H, K, and the new routing table for J.

• ايده اين الگوريتم:

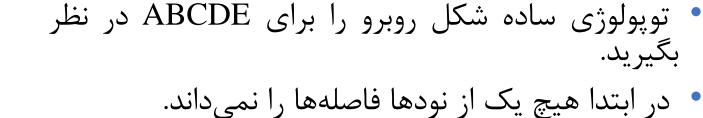
- نود J فاصله خود را از همسایههای خودش با ارسال یک بسته با نام Echo اندازه گیری می کند. مدت زمان ارسال بسته Echo و دریافت پاسخ آن تقسیم بر دو، معیاری از فاصله نودهاست.
 - متریک مورد نظر برای بررسی این روش، تأخیر لازم برای رسیدن بسته از مبدأ به مقصد است.
 - نود J، علاوه بر این اندازه گیریها، جدول فاصلههای نودهای همسایه را نیز از آنها می گیرد.
- بنابراین، نود J به جز فاصله خود تا همسایههایش، جدول فاصلههای آنها را هم در اختیار دارد. به عبارت دیگر، به همسایههای خود می گوید که فاصله شما تا نودهای دیگر چقدر است؟

- توضیح الگوریتم با یک مثال: (شکل دو اسلاید قبل)
- میخواهیم در نود J تصمیم بگیریم که اگر به نودهای دیگر بستهای بخواهیم ارسال کنیم، از کدام پورت استفاده کنیم؟
- فاصله نود J تا نود J از طریق نود J برابر J برابر J است. از نود J تا نود J برابر J اندازه گیری شده است. در جدول نود J نیز نوشته شده است از نود J تا نود J فاصله برابر J است. بنابراین در مجموع فاصله نود J تا نود J برابر J است.
- فاصله نود I تا نود B از طریق نود I، برابر I است. از نود I تا نود I برابر I اندازه گیری شده است. در جدول نود I نیز نوشته شده است از نود I تا نود I فاصله برابر I تا نود I برابر I است. مجموع فاصله نود I تا نود I برابر I است.

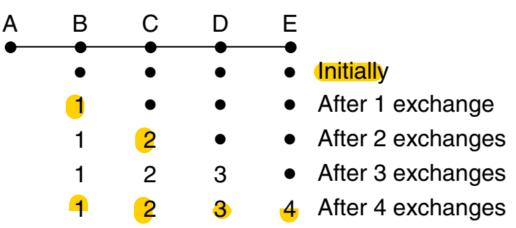
- توضیح الگوریتم با یک مثال: (شکل دو اسلاید قبل)
- فاصله نود J تا نود J از طریق نود J برابر J برابر J است. از نود J تا نود J برابر J اندازه گیری شده است. در جدول نود J نیز نوشته شده است از نود J تا نود J فاصله برابر J تا نود J برابر J است. مجموع فاصله نود J تا نود J برابر J است.
- فاصله نود I تا نود I از طریق نود I برابر I است. از نود I تا نود I برابر I اندازه گیری شده است. در جدول نود I نیز نوشته شده است از نود I تا نود I فاصله برابر I تا نود I برابر I است.
 - ${f A}$ کدامیک نزدیکتر است؟ از طریق نود ${f A}$

- سوال: اول کار که هیچ یک از نودها، هیچ اطلاعاتی از شبکه ندارند، جدول چگونه پر میشود؟
 - هر نود فاصله خودش تا همسایههای خود را میداند. فاصله بقیه نودها را بینهایت میگذارد.
- خیلی زود و پس از چندین تکرار، جداول به روز رسانی شده و کوتاهترین مسیر در جدول همه نودها پیدا خواهد شد.
- اگر همه اعداد جدول بینهایت شوند، بنابراین هیچ مسیری انتخاب نمیشود. معنی آن این است که در حال حاضر هیچ مسیری به آن نود، از طریق نود فعلی وجود ندارد.
- به دلیل اتصال همه نودها به همدیگر، حتماً پس از چند تکرار، خبر وجود یک مسیری به نود خواستهشده، به همه خواهد رسید.
- مدت زمانی که طول میکشد تا یک تغییر (اضافه شدن نود جدید، لینک جدید و ...) در شبکه به اطلاع همه نودها برسد، به نام سرعت همگرایی مطرح است.

مسئله شمارش تا بینهایت!

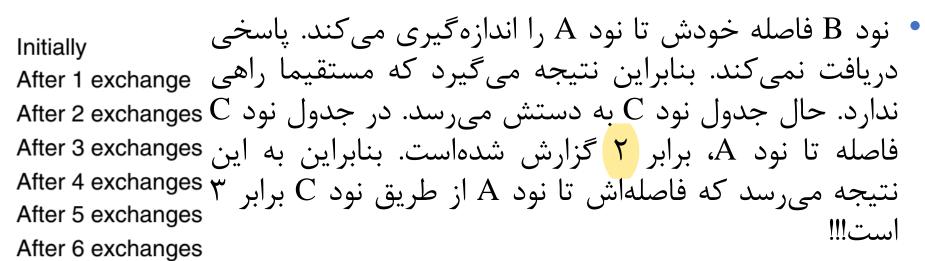

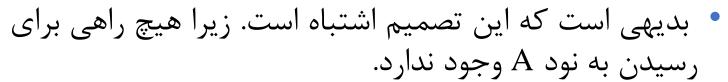
- در تکرار اول، نود B فاصله خود از نود A را محاسبه می کند (یک پرش).
- در تکرار دوم، نود C فاصله خود از نود B را محاسبه می کند (یک پرش). فاصله خود از نود A را با توجه به جدول B محاسبه می کند (دو پرش).
- در تکرار سوم، نود C و در تکرا چهارم، نود D و در تکرار پنجم، نود E فاصلههای خود را به روز رسانی می کنند.

مسئله شمارش تا بینهایت! (۲)

• وقوع یک اتفاق بد: لینک نود A به نود B قطع میشود.

مسئله شمارش تا بینهایت! (۳)

- اعداد موجود در جدول نود C تا زمانی اعتبار داشت که نود B به نود C
 - روش مسیریابی بردار فاصله در این مثال خاص، صحیح (Correct) نیست.
- این مسئله، مشکل بنیادی روش مسیریابی بردار فاصله است و به مسئله شمارش تا بینهایت (The count-to-infinity problem)
 - راه حل: روشهای زیادی برای حل این مشکل پیشنهاد شدهاست.
- روش Split Horizon Hack: میدانیم نود C بسته هایی که به A باید ارسال شوند را از طریق نود C به نود A ارسال می کرد. حال که خود نود B از نود C می پرسد کمترین فاصله تا نود A چقدر است A عدد بی نهایت گزارش می شود.

مشكل اصلى روش مسيريابي بردار فاصله

- در روش مسیریابی بردار فاصله، مشاهده هر نود از شبکه محدود به همسایههای خود است. در این روش، نودها به تنهایی هیچ احساسی از توپولوژی شبکه ندارند.
 - به همین دلیل از یک مدتی به بعد، این روش دیگر در ARPANET استفاده نشد.
 - اگر توپولوژی شبکه را هر نود بداند، می تواند sink tree را بسازد و مشکل حل شود.

الگوريتم مسيريابي وضعيت لينک (Link State Routing)

- هنگامی که توپولوژی شبکه تغییر کند، روش مسیریابی بردار فاصله به دلیل مسئله شمارش تا بینهایت، زمان همگرایی زیادی خواهد داشت. بنابراین دنبال روش جدیدی هستیم.
 - الگوریتم مسیریابی وضعیت لینک، پایه روشهایی است که امروزه استفاده میشود.
 - در سال ۱۹۷۹ این روش جایگزین روش مسیریابی بردار فاصله در ARPANET شد.

• ایده اصلی: برای اینکه روش پیشنهادی درست و پایدار باشد، راهی به جز این نداریم که توپولوژی شبکه را همه نودها بدانند.

الگوريتم مسيريابي وضعيت لينک (Link State Routing)

- ۵ گام اصلی در این روش:
- شناسایی همسایهها و همچنین آدرس شبکه آنها
- انتخاب معیار فاصله و یا هزینه تا هر یک از روترها
 - تولید بستههای وضعیت لینک
- ارسال (دریافت) بستههای وضعیت لینک به (از) روترهای دیگر
- دانستن توپولوژی و محاسبه کوتاهترین مسیر به هر روتر دیگر موجود در شبکه

شناسایی همسایهها

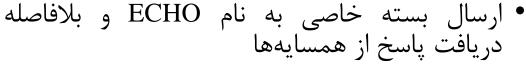
- اولین وظیفه هر روتر پس از روشن شدن، شناسایی همسایههای خود میباشد.
- برای رسیدن به این هدف، بسته خاصی به نام HELLO از طریق پورتهای روتر ارسال میشود. انتظار میرود هر روتر دیگری که به این روتر متصل است، در پاسخ خود را معرفی کند.
 - به منظور جلوگیری از ابهام، این نامها برای هر روتر باید یکتا باشد.

انتخاب معيار فاصله

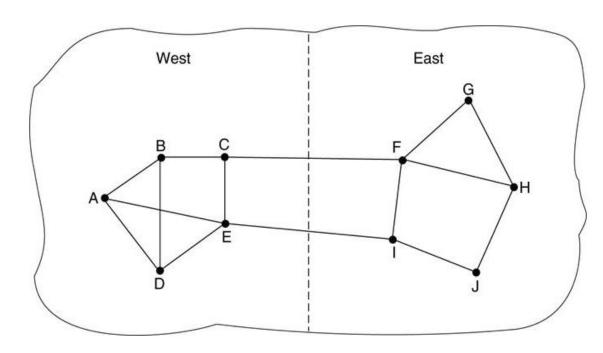
- در الگوریتم مسیریابی وضعیت لینک، هر لینک نیاز به انتخاب معیاری برای فاصله و یا هزینه دارد.
- هزینه رسیدن به روتر همسایه می تواند به صورت اتوماتیک تنظیم شود و یا توسط اپراتور شبکه تنظیم شود.
- انتخاب متداول این است که هزینه به صورت معکوس با پهنای باند رابطه داشته باشد. برای مثال لینک اترنت 100Mbps ممکن است عدد هزینه 1 داشته باشد در حالیکه لینک اترنت 100mbps عدد هزینه 1 داشته باشد. این کار باعث می شود تا لینکهای پرظرفیت، انتخاب بهتری باشند.
- اگر شبکه به لحاظ جغرافیایی گسترده باشد، تأخیر هر لینک میتواند به صورت مناسبی که لینکهای کوتاه تر انتخاب بهتری باشند، به عنوان معیار هزینه در نظر گرفته شود.

اندازهگیری تأخیر

• نحوه اندازه گیری: • ایرال بر ته خام به نام (

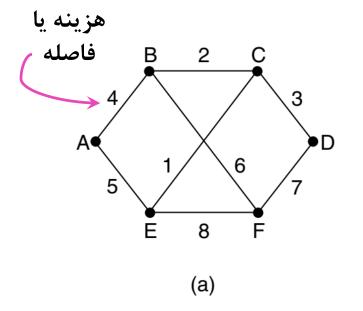

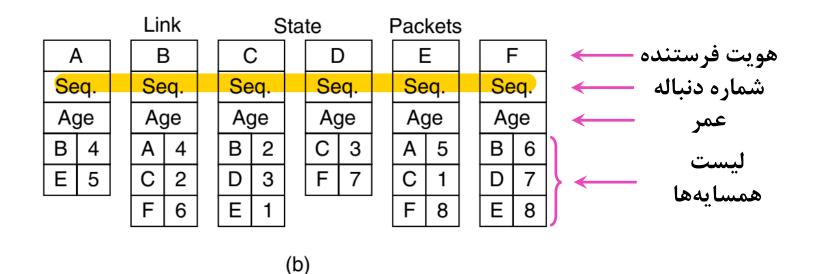
- محاسبه زمان رفت و برگشت و تقسیم آن بر ۲
- ممکن است مقدار متوسط در چندین بار اندازه گیری گزارش شود.
 - برای گزارش تأخیر می توان از دو روش بهره جست:
 - با احتساب تأخير صف
 - بدون احتساب تأخير صف
- در صورت انتخاب روش با احتساب تأخیر صف، ممکن است ترافیک لینکها دچار نوسان شود. این حالت یایدار نیست.

بسته وضعیت لینک (Link State Packet)

- وضعیت لینک خیلی آسان است.
- نکته مهم تصمیم درباره این است که چه زمانی این بسته را تولید کنیم؟
 - به صورت متناوب و در بازههای زمانی منظم
- هر زمان که اتفاق مهمی در شبکه رخ دهد. مانند از بین رفتن و یا اضافه شدن لینک و یا همسایه

نحوه توزيع بسته وضعيت لينك

- از روش Flooding برای توزیع بسته وضعیت لینک بین همه روترها استفاده می شود.
- از شماره دنباله (Sequence Number) برای کاهش ترافیک استفاده می شود. هر بار مقدار شمارنده یک واحد اضافه می شود.
- روترها شماره دنباله را برای هر مبدأ (Source) نگه میدارند. و بستههایی با شماره پایینتر از شماره دنباله را دور میریزند.

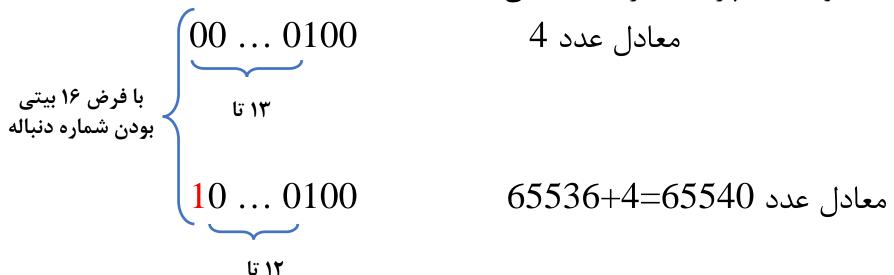
• مشكلات موجود در شماره دنباله:

- اگر شماره دنباله چرخشی باشد، ابهام پیش میآید. راه حل استفاده از یک شماره دنباله ۳۲ بیتی است. با فرض یک بسته وضعیت لینک در هر ثانیه، ۱۳۷ سال طول میکشد تا شماره دنباله مجدداً از صفر شروع شود.
- اگر روتر بنا به هر دلیلی از شبکه خارج شود و مجدد وارد شبکه شود، دنبال کردن شماره دنباله برایش مقدور نخواهد بود. اگر مجدداً از صفر شروع کند، بسته بعدی که ارسال خواهد کرد، چون شماره دنباله کوچکتری دارد، به عنوان کپی محسوب شده و دور ریخته خواهد شد!

نحوه توزيع بسته وضعيت لينك

• مشكلات موجود در شماره دنباله (ادامه):

• با یک بیت خطا در MSB شماره دنباله، مقدار عددی شماره دنباله بزرگ می شود. بنابراین بسته هایی با شماره دنباله 5 تا 65540 دور ریخته خواهد شد چراکه شماره دنباله فعلی 65540 است.

نحوه توزيع بسته وضعيت لينك

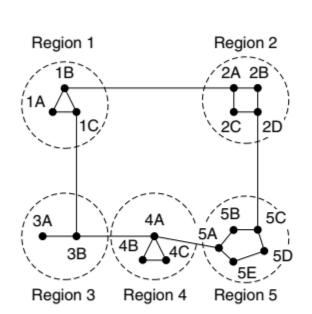
- راه حل همه مشکلات گفته شده، استفاده از فیلد <mark>Age است.</mark>
- هر روتر، عددی که در این فیلد نوشته شده است را در هر ثانیه یک واحد کاهش میدهد. هر زمان که صفر شد، اطلاعات ارسالی آن روتر از این لحظه به بعد معتبر نخواهد بود.
- همچنین از فیلد Age به منظور مدیریت شماره دنبالههای خطادار استفاده می شود. روتر در هر بار Flooding، مقدار Age را یک واحد کاهش می دهد تا به صفر برسد. هنگامی که صفر شد، بسته دور ریخته می شود. این کار باعث می شود که بسته گم نشود و همچنین برای مدت تعریف نشده ای در شبکه وجود نداشته باشد.

			Send flags A		ACK flags		gs		
Source	Seq.	Age	Á	С	È	Á	С	F	Data
Α	21	60	0	1	1	1	0	0	
F	21	60	1	1	0	0	0	1	
E	21	59	0	1	0	1	0	1	
С	20	60	1	0	1	0	1	0	
D	21	59	1	0	0	0	1	1	

مشكل روش مسيريابي وضعيت لينك

- پس از توزیع بسته وضعیت لینک، حال باید کوتاهترین مسیر در هر روتر توسط الگوریتم کوتاهترین مسیر Dijkstra محاسبه شود.
 - مشكل اساسى روش مسيريابى وضعيت لينك:
- حافظه مورد نیاز برای ذخیره جدول به صورت O(NK)~ تغییر می کند. N تعداد روترها و K درجه اتصال شبکه (Network connectivity)

الگوریتم مسیریابی سلسلهمراتبی (Hierarchical Routing)

Full table for 1/	١

Dest.	Line	Hops
1A	_	_
1B	1B	1
1C	1C	1
2A	1B	2
2B	1B	3
2C	1B	3
2D	1B	4
3A	1C	3
3B	1C	2
4A	1C	3
4B	1C	4
4C	1C	4
5A	1C	4
5B	1C	5
5C	1B	5
5D	1C	6
5E	1C	5
	(l	0)

Hierarchical table for 1A

Dest.		Line	Hops
1A		-	-
1B		1B	1
1C		1C	1
	2	1B	2
	3	1C	2
	4	1C	3
	5	1C	4

• ایده اصلی:

• کاهش اندازه جدول مسیریابی و کاهش زمان پردازش مسیریابی

• راه حل:

• استفاده از توپولوژی چند لایهای

• در مثال روبرو، جداول برای نود 1A آورده شدهاست.

(a)

(c)

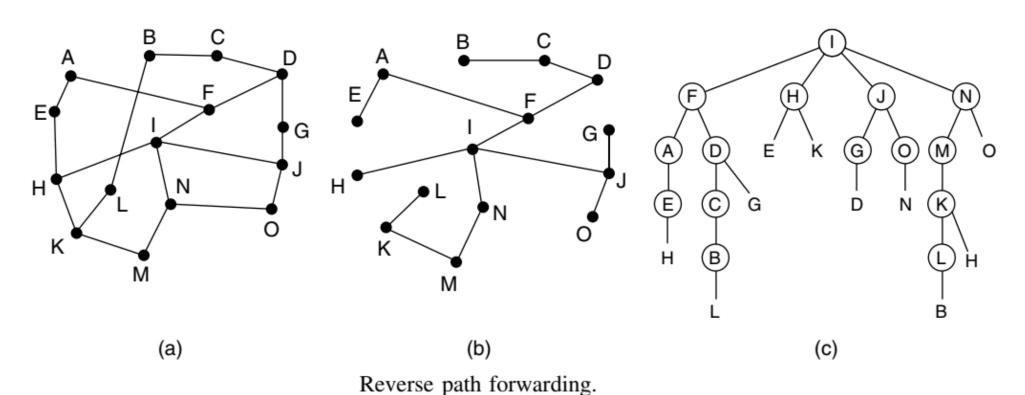
- ارسال بستههای مجزا به همه روترها
 - ترافیک بالا
- مبدأ نیاز دارد تا آدرس همه مقصدها را بداند.
 - در حالت کلی استفاده نمیشود.
 - روش Flooding
 - بستههای زیادی تولید میکند.
- مسیریابی چند مقصده (Multi-destination Routing)
 - هر بسته حاوی لیست مقصدهاست
- روتر، بسته را بین همه نودهای متصل به خروجی خود پخش میکند و لیست را آپدیت میکند.
 - مجدداً همه آدرس مقصد ها باید دانسته شود.

• استفاده از Sink tree:

- هر بسته در عکس مسیر sink tree فرستنده ارسال می شود.
 - روش بسیار مناسبی برای پخش بستهها برای همه روترها
- هر روتر، sink tree همه روترهای دیگر را نمیداند. (در روش الگوریتم مسیریابی بردار فاصله این اطلاعات موجود نیست. اما در روش مسیریابی وضعیت لینک موجود است.)

- روش Reverse Path Forwarding.
 - عدم نیاز به اطلاعات شبکه
 - پیادهسازی آسان
 - اتمام ارسال به صورت اتوماتیک
 - كارآمد
 - عدم نیاز به لیست مقصدها
- عدم نیاز به مکانیزم خاص برای متوقف کردن فوروارد به روترهای دیگر

• روش Reverse Path Forwarding.

(a) A network. (b) A sink tree. (c) The tree built by reverse path forwarding.

• روش Reverse Path Forwarding.

- هر روتر، مسیر **نرمال** برای ارسال به روترهای دیگر را میداند.
- هنگامی که بستهای از سمت یک روتر میرسد، چک میشود که آیا از مسیر نرمال آمده است؟
- بستههایی را که از مسیر نرمال آمده است، فوروارد می کند، اما بستههایی که از مسیر اشتباه (غیر از نرمال) آمدهاند را دور می ریزد.
- ایده این است که اگر بستهای از مسیر اشتباه بیاید، به احتمال زیاد از مسیر کوتاهترین مسیر نیامده است.
 - ترافیک ایجاد شده، به مقدار کمی بیشتر از مقدار مورد نیاز است. اما کارآمدی روش قابل قبول است.